

Veiligheidsplan

2020-2021

Vastgesteld door de MR in 2018-2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Wij streven ernaar:	4
3. Uitgangspunt.....	4
Pesten wordt op onze school niet geaccepteerd.	4
We zijn alert op pestgedrag.....	4
4. De anti-pest coördinator (APC) + werkgroep gezonde school	4
5. Melding van een pestincident.....	5
Melding van een pestincident bij de overblijf	5
6. Structurele aandacht.....	6
Extra aandacht.....	6
7. Algemeen	6
8. Regels die gelden in alle groepen	7
Bijlage 1. Adviezen aan ouders	8
Ouders van gepeste kinderen:.....	8
Ouders van pesters:.....	8
Alle andere ouders (middengroep):	8
Bijlage 2. Achtergrondinformatie	9
Plagen en pesten, wat is het verschil?.....	9
Plagen	9
Pesten	9
Voorbeelden van specifiek pestgedrag:	9
Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:	10
Bijlage 3. Begeleiding	10
Begeleiding van de gepeste leerling:.....	11
Begeleiding van de pester:	11
Begeleiding van de meeloper:	11
Bijlage 4. Samenvatting Stappenplan bij pestgedrag	12
Bijlage 5. Aanvulling Pestprotocol SIKO: Cyberpesten	13

1. Inleiding

Wij willen dat kinderen veel leren en elke dag met plezier naar school gaan. Binnen onze school creëren we een positieve en enthousiaste sfeer waarin leerlingen zich welkom en veilig voelen. Dit is een voorwaarde voor een goede ontwikkeling. Ouders spelen daarbij een belangrijke, stimulerende rol. De Hoeksteen is een school waar de kinderen naar toe komen om zich een aantal vaardigheden en houdingen eigen te maken, maar vooral om kennis en inzicht op te doen. Gelijkwaardigheid tussen mensen is een belangrijk uitgangspunt. Onze kinderen moeten respect op kunnen brengen voor waarden en normen van anderen, die zich onderscheiden in kleur, status, cultuur of geloof. We zijn alert op discriminatie en pesten en werken aan het voorkomen ervan. Als het toch gebeurt, grijpen we direct in! Wij dragen grote zorg voor alle kinderen. We vertellen de kinderen steeds weer dat er regels gelden op school en leren hen die te hanteren. We steken veel energie in het belonen van gewenst gedrag.

De omgang tussen de kinderen, het team en de ouders geschiedt op basis van respect. Wij hebben daarom een omgangsprotocol vastgesteld dat ook in de schoolgids en op de website staat. Wij houden jaarlijks een onderzoek naar het welbevinden van onze schoolpopulatie. Hiervoor gebruiken wij speciale moderne vragenlijsten als leerlingvolgsysteem op dit gebied, tevens vieren wij een vriendschapsweek.

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

2. Wij streven ernaar:

- Dat kinderen zich veilig voelen, dat ze vertrouwen hebben in zichzelf, in ons, in elkaar en de mensen om hen heen
- Dat de kinderen de kans krijgen zo veel mogelijk op eigen niveau te presteren
- Het onderwijs zo te organiseren dat leerlingen leren samen te werken
- Dat kinderen niet alleen kennis maar ook sociale en praktische vaardigheden leren die nodig zijn om het samenwerken met anderen mogelijk te maken
- Dat kinderen leren omgaan met emoties en gevoelens van zichzelf en van anderen
- Dat kinderen leren een ander te respecteren en te waarderen
- Dat kinderen zich ontwikkelen tot zelfstandige, evenwichtige personen

3. Uitgangspunt

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de meelopers), leerkrachten en de ouders/verzorgers. De school probeert pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld. Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak. Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon/antipest coördinator nodig. Deze kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Pesten wordt op onze school niet geaccepteerd.

We voeren als school een actief beleid om pesten te voorkomen of tegen te gaan. We gaan daarbij uit van het volgende:

- ✓ Pestgedrag kan in alle groepen voorkomen. In alle groepen zal daarom extra aandacht worden besteed aan gedrag dat zou kunnen uitgroeien tot pestgedrag.
- ✓ We spreken over de gepeste(n), de pesters en meelopers.
- ✓ Of er sprake is van pesten wordt bepaald door de beleving welke de gepeste heeft.
- ✓ Pesten is op voorhand niet alleen beperkt tot kinderen.
- ✓ We nemen elke melding over pesten serieus.
- ✓ We gaan op een professionele manier met het pesten om.

We zijn alert op pestgedrag.

- ✓ In alle groepen zijn we alert op gedrag dat eventueel tot pestgedrag kan uitgroeien. We signaleren mogelijke pesters, mogelijke gepesten en meelopers. We spreken met de groep over verschillen in mensen, het anders mogen zijn, het voor elkaar opkomen, het elkaar helpen, enzovoorts.
- ✓ Indien pestgedrag wordt geconstateerd zijn we alert op het gedrag van de pester(s), de gepeste(n) en meelopers. We gaan daarbij uit van signalen zoals die in de literatuur beschreven worden:
Signalen van pesters zijn onder andere ongewenst groepsgegedrag, 'machogedrag', onverklaarbaar in het bezit van nieuwe spullen of spullen die van een ander zijn geweest.
Signalen van een gepeste zijn onder andere net op tijd op school en als eerste weg, of andersom; blijven "hangen" bij speelkwartier, altijd in de buurt van volwassene, slecht slapen, onverklaarbare beschadigingen aan lichaam, kleding en/of eigendommen.

4. De anti-pest coördinator (APC) + werkgroep gezonde school

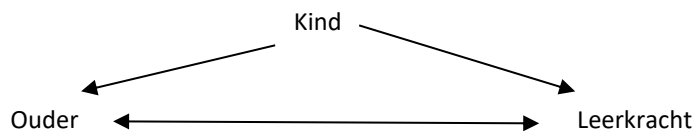
Op De Hoeksteen hebben wij een Anti Pest Coördinator (Martine van den Heuvel) ondersteund door de werkgroep gezonde school (Martine van den Heuvel, Marlies Mostert, Manon Molendijk, Miriam Zwaard, Chayenne Ommering, Iris Cats en Sieglie Weegman)

De APC+ werkgroep hebben de volgende taken:

- Zij zijn verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid binnen De Hoeksteen
- Zij houden zich op de hoogte van de berichtgeving en wetgeving omtrent het onderwerp pesten binnen het primair basisonderwijs zodat ons anti-pestbeleid up-to-date is en voldoet aan de wet.
- Zij zijn er verantwoordelijk voor dat alle direct betrokken partijen kennis hebben van het veiligheidsprotocol. En zullen ervoor zorgen dat dit veiligheidsplan binnen de school regelmatig onder de aandacht wordt gebracht en 'leeft' binnen onze school.

- Eens in het jaar zullen zij het veiligheidsprotocol op een gezonde school werkgroep vergadering op de agenda zetten; dit om als team gezamenlijk te beoordelen of het protocol nageleefd wordt, of het (nog) up-to-date is en of we er als team zaken in zouden willen veranderen.
- Binnen onze school is de APC het aanspreekpunt voor alles wat te maken heeft met 'pesten'. Collega's kunnen een beroep op haar doen. Vanaf stap 3 is de anti-pestcoördinator op de hoogte. (zie 'stappenplan pestgedrag' in hoofdstuk 5) Actief is zij pas in stap 4. Zij zal dan samen met de betreffende leerkracht(en), leerling(en) en de betreffende ouders/verzorgers het pestprobleem verder in kaart brengen en op zoek gaan naar oplossingen.
- Vervolgens zal zij een vinger aan de pols houden tijdens het traject dat uitgezet wordt. De eerste verantwoordelijkheid/aanspreekpunt is en blijft wel de eigen leerkracht van de groep.
- Tot slot heeft zij ook een belangrijke rol als het gaat om het voorkomen van pesten binnen onze school. Zij is medeverantwoordelijk voor het beleidsplan sociaal emotionele ontwikkeling, waarbinnen de nadruk ligt op elkaar met respect behandelen, je veilig voelen binnen de school, jezelf durven zijn en je binnen de groep en binnen de school bij elkaar betrokken voelen.

5. Melding van een pestincident

Stap 1: Melding van pestincident van kind naar ouder of leerkracht. Ouder meldt dit ook bij leerkracht.

Stap 2: Gesprek door leerkracht met pester/ gepeste/ betrokkenen (meelopers).

Stap 3: Stopt het pesten niet, dan worden ouders erbij betrokken. Altijd melding in Esis onder de naam: pesten.

Stap 4: In overleg met ouder wordt dit aan de APC gemeld.

Stap 5: APC geeft in overleg met de gezonde school werkgroep advies aan de leerkracht.

Stap 6: Directie (eventueel samen met groepsleerkracht) wordt ingeschakeld voor gesprek met ouders. Als er sprake is van een schorsing wordt het SIKO-bestuur ingeschakeld.

Melding van een pestincident bij de overblijf

Stap 1a: De coördinatoren van de overblijf (2020-2021 (Jolanda van der Meis, Diane Borsboom) beginnen elke dag met een startmededeling op wie gelet moet worden aan alle overblijffouders (gepeste/ pester). Tevens wordt gewezen op het logboek, zodat dit een structureel gebruikt document wordt.

Stap 1b: De overblijffouders ontvangen via de mail informatie, zodat iedereen up to date blijft.

Stap 2: Melding van pestincident van kind naar overblijffouder, ouder of leerkracht. Ouder meldt dit ook bij overblijf.

Stap 3: Er wordt een aantekening gemaakt van het pestincident in het logboek. Bij een ernstig voorval wordt dit direct teruggekoppeld naar de leerkracht en eventueel naar de ouders van pester en/of gepeste. Ook de anti-pestcommissie wordt ingelicht.

Stap 4: Bij 3 aantekeningen in het logboek over de pester wordt er (telefonisch) contact opgenomen met de ouders door de leerkracht. De overblijf licht de leerkracht hiervan in. Mocht de eerste aantekening van dien aard zijn, wordt er door de leerkracht direct contact opgenomen met de ouders.

Stap 5a: Stopt het pesten niet, dan komt er een gesprek met ouders van de pester, leerkracht en overblijffouder. Altijd melding van dit gesprek in het overblijfflogboek en in Esis onder de naam pesten.

Stap 5b: Mocht het voortdurend hetzelfde kind zijn dat gepest wordt, dan neemt de leerkracht contact op met de ouders van het gepeste kind.

Stap 6: In overleg met ouder wordt dit aan de APC (in overleg met de gezonde school werkgroep) gemeld.

Stap 7: De APC (in overleg met de gezonde school werkgroep) geeft advies aan de overblijffouders of vertrouwenspersoon (Angeline Waltman, Jeannette Jansson en Martine van den Heuvel).

Stap 8: Directie (eventueel samen met de overblijf) wordt ingeschakeld voor gesprek ouders. Als er sprake is van een schorsing wordt het SIKO-bestuur ingeschakeld. In de tussentijd kunnen er maatregelen getroffen worden.

* Heeft de leerkracht een vraag wat betreft pesten tijdens de overblijf, dan stapt deze naar de coördinatoren. (Michelle Baanvinger, Yolanda van der Meis, Diane Borsboom)

Uiteraard worden serieuze pestgevallen die in de klas spelen door de leerkracht/ de APC doorgegeven aan de coördinatoren van de overblijf.

6. Structurele aandacht

- ✓ De school houdt in het voorjaar van elk schooljaar een 'vriendschapsweek'. In alle groepen wordt d.m.v. kringgesprekken aandacht besteed aan pesten. Aan het eind van de week wordt ter afsluiting het lied 'Move tegen pesten' gezongen. Ouders worden door melding in de Nieuwsbrief op de hoogte gesteld van de 'vriendschapsweek'.
- ✓ We besteden op de Nationale dag tegen pesten extra aandacht aan het pesten binnen school.
- ✓ We hebben maandelijks een omgangsregel die centraal staat. (Goed Geregeld) Deze wordt ook benoemd in het nieuwssteentje.
- ✓ Op bouwvergaderingen informeren de groepsleerkrachten elkaar over kinderen die structureel gepest worden of pesten. Zij worden daarbij met naam genoemd. Het doel is om alerter te zijn en tijdig te kunnen reageren. Tevens wordt het tijdens de leerlingbesprekingen besproken.

Extra aandacht

In de groepen waarin pesten is gesignaleerd, wordt hieraan op verschillende manieren extra besteed. Uitgangspunt is de hele groep verantwoordelijk maken voor het gedrag van elkaar. Pesters en meelopers moeten worden gecorrigeerd door de groep, gepesten moeten worden geholpen. De meeloper/middengroep is erg belangrijk bij de oplossing van het probleem. Eén van de kenmerken van een pester is dikwijls dat hij of zij populair wil zijn. Wanneer de pester de steun van de middengroep verliest, wordt pesten meteen een stuk minder interessant.

- ✓ Er wordt gesproken met de pester(s), de gepeste(n) en de meeloper(s). Ga met de middengroep een open gesprek aan rond pesten. Geef duiding over het verschil tussen plagen, ruzie maken en pesten. Soms hebben kinderen en jongeren niet door dat ze de grens tussen grappig en kwetsend overschrijden. Bespreek waar die grens voor iedereen ligt en maak duidelijk dat je niet tolereert dat die grens overschreden wordt.
- ✓ Maak afspraken en bespreek hoe je als groep kan reageren als er toch nog pestgedrag voorkomt.
- ✓ Door een open gesprek worden taboes en stilzwijgen doorbroken. Het is belangrijk dat iedereen die wil spreken daar ook de kans toe krijgt zonder bang te moeten zijn voor de reacties.
- ✓ Zorg ervoor dat tijdens een groepsgesprek de pester en/of de gepeste niet in verlegenheid gebracht worden.
- ✓ In een kringgesprek wordt een en ander besproken in de groep als geheel.
- ✓ Ook rollenspellen kunnen verhelderend werken voor gepesten, pesters en meelopers.

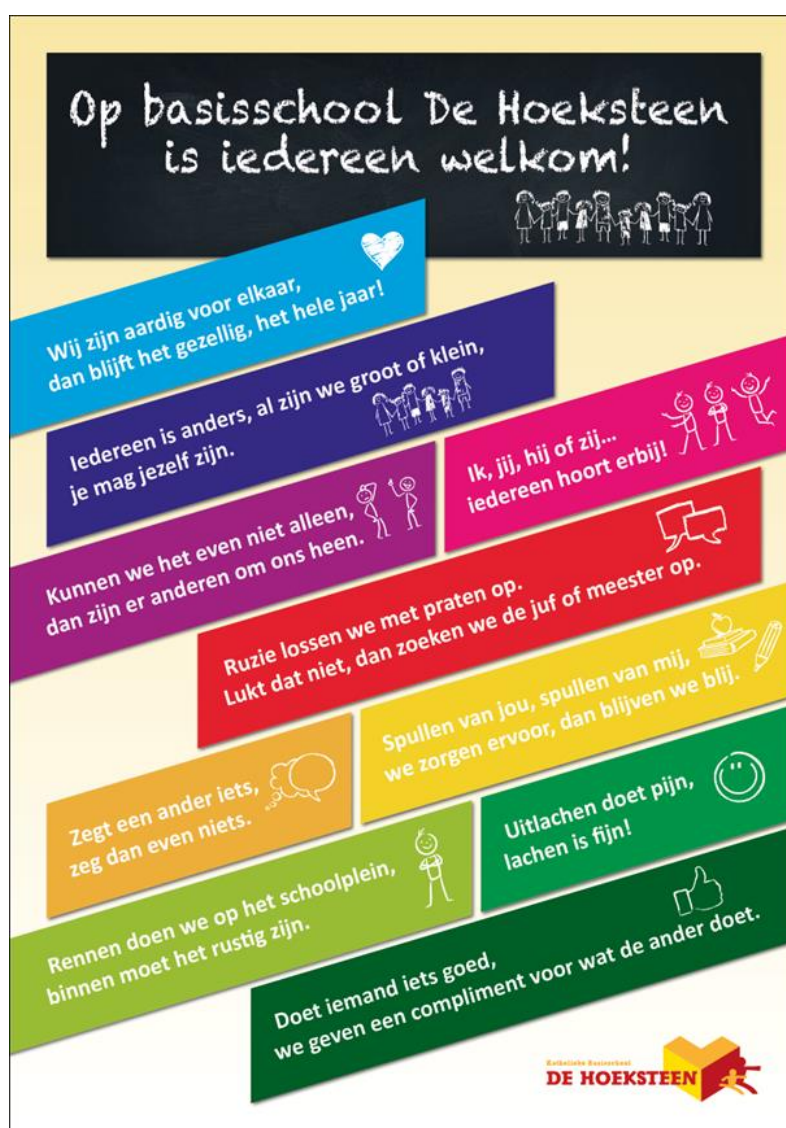
7. Algemeen

- ✓ Altijd worden zowel de ouders van de pesters, meelopers en de gepesten geïnformeerd volgens het stappenplan van hoofdstuk 3.
- ✓ Wanneer er in een groep structureel pesten is geconstateerd, meldt de leerkracht dit aan de directie van de school; de leerkracht houdt de directie op de hoogte van de voortgang van het werken aan het pestgedrag.
- ✓ In de IB-kamer is literatuur betreffende pesten aanwezig.
- ✓ Jaarlijks wordt SCOL ingevuld. Dit is een enquête die 2x per jaar door de leerkrachten vanaf groep 3 wordt ingevuld om het welzijn van de kinderen te peilen. (vanaf groep 6 ook door leerlingen)

8. Regels die gelden in alle groepen

Op basisschool De Hoeksteen is iedereen welkom!

1. Wij zijn aardig voor elkaar, dan blijft het gezellig, het hele jaar!
2. Iedereen is anders, al zijn we groot of klein, je mag jezelf zijn.
3. Kunnen we het even niet alleen, dan zijn er anderen om ons heen.
4. Ruzie lossen we met praten op. Lukt dat niet, dan zoeken we de juf of meester op.
5. Ik, jij, hij of zij... iedereen hoort erbij!
6. Zegt een ander iets, zeg dan even niets.
7. Utlachen doet pijn, lachen is fijn!
8. Spullen van jou, spullen van mij, we zorgen ervoor, dan blijven we blij.
9. Rennen doen we op het schoolplein, binnen moet het rustig zijn.
10. Doet iemand iets goed, we geven een compliment voor wat de ander doet.

Bijlage 1. Adviezen aan ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- U kunt uw kind boeken laten lezen over pesten. Aan de hand van de boeken kunt u met het kind praten over het probleem en de in het boek besproken oplossingen bespreken.
- Wanneer uw kind slachtoffer is van pesterijen, tast dit zijn/haar zelfvertrouwen aan. Vandaar dat het belangrijk kan zijn een zelfverdedigingscursus of een cursus sociale vaardigheidstraining te laten volgen. Dit zal ervoor zorgen dat het zelfbeeld verbeterd wordt.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Neem als ouder een duidelijke stelling in (pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel) en maak deze ook duidelijk aan je kind.
- Corrigeer het kind dan ook op het verkeerde gedrag wanneer hij/zij dit vertoont.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders (middengroep):

- Voer regelmatig een gesprek met je kind.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Maak uw kind duidelijk dat wanneer hij/zij melding maakt van pesten bij de ouder of leerkracht het in dit geval niet bestempeld zal worden als klikker! Door een pest-situatie aan te geven, helpt de melder zowel de gepeste als de pester!
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

Bijlage 2. Achtergrondinformatie

Plagen en pesten, wat is het verschil?

Plagen

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren.

Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflictantering waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Pesten

Het specifieke van pesten is gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog **regelmatig** gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd **macht door intimidatie**.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

- Verbaal pesten: schelden, naroeppen, imiteren, belachelijk maken of uitlachen; bedreigen: iemand tot iets dwingen, chanteren, beledigen, intimideren, altijd een vervelende bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen, negatieve opmerkingen maken over kleding.
- Fysiek pesten: spugen, schoppen, slaan of knijpen, isoleren, buiten school opwachten, op weg naar huis achter na rijden, naar het huis van het slachtoffer gaan.
- Materieel pesten: spullen stukmaken, afpakken of verstopten.
- Relationeel pesten: iemand buitensluiten, over iemand roddelen of geruchten verspreiden;
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven briefjes doorgeven met vervelende teksten of tekeningen.
- Digitaal pesten/cyberpesten: belastend materiaal (foto's, filmpjes, roddels) via het internet/social media verspreiden; iemand via social media lastigvallen.
- Er zijn dus veel verschillende vormen van pesten. Digitaal pesten, ook wel cyberpesten genoemd, is een relatief nieuwe vorm van pesten en krijgt tegenwoordig steeds meer aandacht. De oorzaken van digitaal pesten (bijv. op social media) zijn echter hetzelfde als die van traditioneel pesten. De oplossing voor digitaal pesten ligt dan ook, net als bij traditioneel pesten, in de groep. Uit onderzoek blijkt dan ook dat KiVa óók effectief is in het voorkomen en tegengaan van digitaal pesten en pesten via social media.
- Etc.

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- ✓ Een problematische thuissituatie.
- ✓ Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- ✓ Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- ✓ Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Bijlage 3. Begeleiding

Begeleiding van de gepeste leerling:

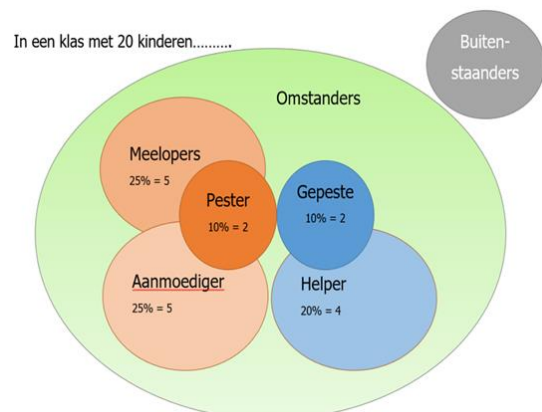
- ✓ Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- ✓ Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/ zij, voor tijdens en na het pesten.
- ✓ Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- ✓ Zoeken naar en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- ✓ Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- ✓ Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- ✓ Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- ✓ Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/ beter opstelt (pester en gepeste)
- ✓ Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s);
- ✓ Het gepeste kind niet 'over' beschermen; bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters weleens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- ✓ Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- ✓ Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Begeleiding van de pester:

- ✓ Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- ✓ Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- ✓ Excuses aan laten bieden.
- ✓ Pesten is verboden in en om de school. We houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest, belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- ✓ In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- ✓ Kind leren om niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- ✓ Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- ✓ Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- ✓ Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Begeleiding van de meeloper:

- ✓ Deze groep moet niet vergeten worden in de begeleiding en meegenomen worden in gesprekken.
- ✓ Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- ✓ Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- ✓ Excuses aan laten bieden.
- ✓ Pesten is verboden in en om de school. We houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest, belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- ✓ In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- ✓ Kind leren om niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- ✓ Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het meelopen?

Bijlage 4. Samenvatting Stappenplan bij pestgedrag

Pestincident	
Stap 1	<ul style="list-style-type: none"> • Leerling, medeleerling of ouder meldt het pestincident bij leerkracht
Stap 2	<ul style="list-style-type: none"> • Gesprek leerkracht met pester en gepeste waarin leerkracht afspraken maakt en consequenties bespreekt • Leerkracht verbetert groepsklimaat en mobiliseert middengroep • Afhankelijk van de ernst van het incident de ouders van het gepeste kind en pester
Het pesten herhaalt zich	
Stap 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gesprek leerkracht met pester • Consequenties van stap 2 worden uitgevoerd • Notities maken in Esis of een pest registratieformulier • APC + werkgroep gezonde school, IB, collega's en BSO/ overblijf inlichten • Ouders inlichten
Aanhoudend pestgedrag	
Stap 4	<ul style="list-style-type: none"> • Gesprek leerkracht met pester en zijn ouders waarin sancties besproken worden en ouders nadrukkelijk om medewerking wordt gevraagd • Afspraken vastleggen op registratieformulier pestincidenten • Directeur op de hoogte brengen • Leerkracht blijft actief t.a.v. het groepsklimaat en meelopers mobiliseren.
Aanhoudend pestgedrag	
Stap 5	<ul style="list-style-type: none"> • Deskundige hulp inschakelen van APC (in overleg met de gezonde school werkgroep), schoolarts, maatschappelijk werk en/of schoolbegeleidingsdienst.
Aanhoudend pestgedrag	
Stap 6	<ul style="list-style-type: none"> • Bij aanhoudend pestgedrag worden door leerkracht, IB, APC en directeur (en ouders) passende maatregelen genomen • Schorsing in overleg met bestuur en inspectie

Bijlage 5. Aanvulling Pestprotocol SIKO: Cyberpesten

1. *Het protocol cyberpesten is onderdeel van het Arbobeleid van SIKO*
2. *Te lezen door medewerkers*
3. *Te bespreken in de (G)MR en op te zoeken voor ouders, verzorgers, vrijwilligers en medewerkers*
4. *Het protocol cyberpesten is een aanvulling op het pestprotocol van de school en hangt samen met het omgangsprotocol en de klachtenprocedure.*

Met de toename in het gebruik van allerlei mobiele apparatuur, groeit ook het cyberpesten. Op cyberpesten heb je geen zicht, het gebeurt ook vaak buiten schooltijd of de schoolomgeving. Maar de effecten zie je wel. Kinderen lijden eronder, schoolresultaten lijden eronder en het pesten heeft effect op het schoolklimaat.

Daarom is een aanvulling op het huidige pestprotocollen van SIKO van groot belang. Dit protocol stuurt aan op een integrale aanpak in samenwerking met de ouders.

Er zijn verschillende vormen van cyberpesten: anonieme berichten versturen via digitale kanalen zoals WhatsApp, schelden, roddelen, bedreigen, foto's en filmpjes op internet plaatsen of versturen, privégegevens verspreiden, wachtwoorden stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping en het versturen van een e-mailbom. Schrikbarend is te weten dat 20% van de leerlingen te maken heeft met cyberpesten. Gelukkig komen niet al deze vormen nu al voor, maar het is toch van belang te weten waarin cyberpesten kan ontstaan. Door de wijze van digitale communicatie en de snelle verspreiding kunnen de effecten van cyberpesten erger zijn en langer verborgen blijven dan bij traditioneel pesten. Het is daarom noodzakelijk om bij de aanpak een goede samenwerking te hebben met ouders.

Als ouder is het goed om af en toe te checken hoe er op de mobiele telefoon, de iPad of de computer van uw kind wordt gecommuniceerd. Als u (als ouder/betrokkene) daar vormen van pestgedrag ziet, willen wij graag dat u contact opneemt met de leerkracht van uw kind en dit bespreekt zodat deze actie kan ondernemen. Het is daarbij nuttig als u de communicatie zou kunnen kopiëren of printen, zodat heel helder is wat er is gebeurd.

Regels

Op onze scholen gelden de volgende regels voor het gebruik van mobieltjes en ICT-middelen.

- De school zal allereerst het gebruik van digitale middelen stimuleren zolang dat het leerproces bevordert. Op elke school bestaan duidelijke afspraken over het gebruik van computers en internet.
- Op school mogen mobieltjes, iPads, computers e.d. onder de les alleen gebruikt worden ten behoeve van de leersituatie op dat moment.
- Het privé sturen van berichten, het gamen, het chatten en het voeren van gesprekken is beperkt toegestaan; bijvoorbeeld alleen tijdens pauzes.

- Het voeren van gesprekken, opstellen en lezen van berichtjes en het maken of bekijken van foto's en filmpjes (laat staan het doorsturen of publiceren daarvan) is niet toegestaan. Behalve uiteraard als dit is gebeurd in het kader van de les en daar uitdrukkelijk toestemming voor is gegeven door de leerkracht en eventuele betrokkenen.
- De kinderen zijn zelf overigens verantwoordelijk voor hun eigendommen; boeken, kleding, mobiel, iPad e.d. Hen wordt aanbevolen geen kostbaarheden onbeheerd te laten liggen en deze goed op te bergen. De school is niet aansprakelijk voor verlies, diefstal, vernieling. Laat kinderen dus bijvoorbeeld geen kostbaarheden meenemen naar de sporthal, zwembad of gymzaal.

Preventief handelen

SIKO ziet het als haar verantwoordelijkheid om de leerlingen en haar medewerkers te leren de voordelen van sociale media te benutten alsmede de nadelen bespreekbaar te maken. De leerkracht bespreekt periodiek de voor en nadelen van het gebruik van mobieltjes, chatprogramma's, ICT-hulpmiddelen etc. en bespreekt het gebruik van ICT-middelen tijdens de les en bij het maken van huiswerk. Op het moment dat er gesproken wordt over je veilig voelen in de klas en mogelijk pestgedrag, komt ook cyberpesten aan de orde.

Stappenplan bij cyberpesten

Signalen betreffende cyberpesten nemen we altijd serieus. Wanneer de leerkracht signaleert dat er sprake is van cyberpesten, volgt hij/zij onderstaand stappenplan.

1. Gesprek met de gepeste leerling en gesprek met de dader(s)

Deze twee onderdelen vallen beiden onder de eerste stap. Ze dienen allebei uitgevoerd te worden. Het is namelijk van belang dat er met zowel het slachtoffer als met de daders in gesprek te gaan. Daarvoor dienen de dader(s) dus opgespoord te worden. Er moet worden afgewogen of de gesprekken afzonderlijk plaatsvinden of dat er ook een driegesprek (leerkracht, slachtoffer, dader) kan plaatsvinden. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt over het vervolg.

- Gesprek met de gepeste leerling
Het is van belang dat de leerkracht:
 - deze leerling en diens klacht serieus neemt.
 - de leerling zijn verhaal laat doen en daar de tijd voor neemt.
 - zich probeert in te leven in de leerling.
 - geen verwijten maakt. Dat maakt het onveilig voor de leerling, waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen.
 - de leerling de tip geeft om de pester te blokkeren en/of te verwijderen wanneer het om digitaal pesten gaat.
 - door blijft vragen. Vooral wanneer het gaat om een gesprek met een leerling na het signaleren van digitaal pesten. De leerling zal niet snel vertellen dat hij/zij gepest wordt of zelf pest.
- Opsporen van de dader(s)
Soms zal bekend zijn wie de pester is en soms niet. Wanneer niet bekend is wie de pester is zal er getracht moeten worden om deze op te sporen. Dit kan gedaan

worden door gesprekken te bewaren en uit te printen. In deze gesprekken kunnen aanwijzingen staan over wie de dader is. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten en aanwijzingen kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.

➤ **Gesprek met de dader(s)**

Hierbij is het van belang:

- In te gaan op wat er gaande is.
- Door te vragen.
- Goed te luisteren naar de kant van het verhaal van deze leerling en dit serieus te nemen.
- Te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de gepeste leerling.
- Duidelijk te maken dat de leerling zich schuldig maakt aan een ernstig feit en dat dit in sommige gevallen zelfs strafbaar is.

Als het pesten op deze manier bespreekbaar wordt gemaakt, bestaat wel het gevaar dat het slachtoffer opnieuw door de pester(s) te grazen wordt genomen.

Wanneer er een goed pestbeleid is, is echter de kans op herhaling kleiner.

2. Ouders/verzorgers op de hoogte stellen

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. Dat gebeurt bij voorkeur vóór het gesprek met de betrokken leerlingen. Denk hierbij aan het volgende:

- De leerkracht vraagt de ouders of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, zal de leerkracht hen hierover op de hoogte stellen.
- De leerkracht vertelt ouders/verzorgers dat het niet hun schuld is.
- De leerkracht informeert de ouders over de afspraken die met de leerlingen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden.
- De leerkracht vertelt de ouders welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen.

• De leerkracht kan de ouders/verzorgers voor meer informatie verwijzen naar bijvoorbeeld:

- ✓ Het gratis telefoonnummer 0800-5010 (voorheen de onderwijstelefoon).
- ✓ <http://www.pestweb.nl/> ; dit is een expertisecentrum pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten die problemen ervaren op het gebied van pesten op school. Telefonisch zijn zij te bereiken via 0800-2828280 (gratis vanaf een vast toestel) of 0900 2828280 (volgens lokaal tarief vanaf een mobiele telefoon).

3. Het invullen van de registratie ongewenst gedrag en andere vervolgstappen

Zie hiervoor het pestprotocol van de school en het omgangsprotocol SIKO